

Policy för krisberedskap

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarig processägare
KS 2019/0426	2020-11-02	Kommunfullmäktige	Säkerhetschef

Dokumentets syfte

Policy för krisberedskap anger kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap.

Dokumentet gäller för

Samtliga nämnder.

Inledning

Kommunens arbete med krisberedskap och krishantering regleras i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Sammanfattningsvis anger lagen att kommunen ska kunna genomföra sin prioriterade verksamhet även vid störningar, allvarliga händelser och extraordinära händelser. För att kunna göra detta behövs en god och väl avvägd beredskap.

I *Överenskommelse om kommuners krisberedskap*¹ framgår att kommunens åtaganden utgår från begreppet *extraordinär händelse i fredstid* som det är definierat i 1 kap. 4 § LEH:

”Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.”

Krisberedskap

Kommunens arbete med krisberedskap omfattar fler uppgifter än vad som stadgas i LEH. För att fullgöra kommunens åtaganden enligt LEH och annan lagstiftning, till exempel socialtjänstlagen (2001:453) och lagen om skydd mot olyckor (2003:778), förutsätts att kommunen kontinuerligt bedriver ett grundläggande arbete med krisberedskap.

Den förmåga som byggs upp för att hantera extraordinära händelser ska även vara användbar och kunna nyttjas vid händelser som inte är att betrakta som extraordinära.

Danderyds kommuns krisberedskap i fred ska utgöra den plattform som kommunens civilförsvarsförmåga ska bygga på kopplat till återuppbyggnaden av det civila försvaret.

Policyn

Nedan framgår kriterierna för policyn utifrån MSB:s vägledning, i texten benämnt styrdokument.

”Enligt *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022* mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ska kommunen ta fram ett styrdokument för sitt arbete med krisberedskap.”²

¹ En överenskommelse mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges kommuner och regioner som reglerar ersättning och uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap under innevarande mandatperiod.

² Vägledning för kommunens arbete med styrdokument, sid 4, MSB 2019
<https://rib.msb.se/filer/pdf/28810.pdf>

”Styrdokumentet syftar till att skapa en strategisk inriktning för arbetet med krisberedskap. Det syftar även till att, där det behövs, utveckla den kommunala styrningen av arbetet med krisberedskap så att det i större utsträckning involverar kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund. Överenskommelsen om kommunernas krisberedskap 2019-2022 utgår från LEH, FEH och kommunallagen. I Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 kap 5.3 har MSB och SKL fastslagit vilka uppgifter som måste finnas med i styrdokumentet. Styrdokumentet ska innehålla:

- övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden
- övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund
- kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys
- kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar
- vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

Styrdokumentet ska:

- beslutas av kommunfullmäktige senast 31 december under den nya mandatperiodens första år. Styrdokumentet kan:
- samordnas med kommunens närliggande styrdokument för till exempel skydd mot olyckor, internt skydd, brottsförebyggande, samt informationssäkerhet
- utformas och benämnas av kommunen så att det passar in i kommunens struktur för styrdokument.

Kommunfullmäktige beslutar om styrdokumentet i enlighet med kommunallagen som anger att fullmäktige ska besluta om mål och riktlinjer för verksamheten. Fokus i styrdokumentet är övergripande inriktning och styrning av arbetet med krisberedskap. Den mer detaljerade planeringen kan sedan hanteras i en årlig verksamhetsplan som beslutas av nämnd eller tjänsteperson.”³

Övergripande mål och inriktning

Danderyds kommuns övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden är att arbeta med att reducera och åtgärda de brister som har identifierats i kommunens risk- och sårbarhetsanalys, RSA.

Kommunen avser att under mandatperioden att arbeta med:

- Utredning av reservkraft
- Utredning av trygghetspunkter för medborgarna under kris

³ Vägledning för kommunens arbete med styrdokument, sid. 5, MSB 2019
<https://rib.msb.se/filer/pdf/28810.pdf>

- Utredning av robusta upphandlingar syftande till kontinuerlig framkomlighet i kommunen
- Utredning av ökad uthållighet avseende förnödenheter och medicin
- Övning av krisledningsförmågan enligt övningsdokumentet.
- Planering för nödvattenförsörjning
- Krigsorganisation och krigsplacering av tillämpliga delar av kommunens personal,
- Förbättring av alternativ ledningsplats samt arbeta med förbättringar av såväl säkerhetsskydd samt informationssäkerheten.

Styrning av arbetet med krisberedskap

Kommande *Riktlinjer för beredskap* är styrande för kommunens ambition avseende vilka verksamheter som ska inneha en viss nivå av beredskap. Med beredskap avses i detta sammanhang, förmåga att upprätthålla grundläggande och prioriterade förmågor under störningar, allvarliga händelser, extraordinära händelser och i slutligen höjd beredskap. Riktlinjen innefattar kommunens krav på beredskap med utgångspunkt från kommunens prioriterade verksamheter samt regionala krav och förväntningar. Dessa krav kommer i huvudsak från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap och Sveriges Kommuner och Regioner, uttryckta i tidigare nämnda överenskommelse. Riktlinjerna beslutas av kommunstyrelsen. Arbetet leds sedan genom kommunens ordinarie ledningsstruktur.

Styrande dokument för kommunens krisberedskap

Danderyds kommuns krisberedskapsarbete styrs av ett antal dokument. Dessa dokument ska utformas för att möta de krav och förväntningar som återfinns i lagstiftning och överenskommelsen om kommuners krisberedskap, med Danderyds kommuns förutsättningar i fokus:

- Policy för krisberedskap
- Risk- och sårbarhetsanalys (RSA)
- Reglemente för krisledningsnämnden
- Plan för extraordinära händelser (även kallad krisledningsplan)
- Utbildnings- och övningsplan
- Riktlinjer för beredskap

Policy för krisberedskap, av MSB kallad styrdokument,⁴ ska antas av kommunfullmäktige senast den 31 december under den innevarande mandatperiodens första år. Policyn ska ange inriktningen för kommunens arbete med krisberedskap.

Risk och sårbarhetsanalys (RSA) identifierar och prioriterar kommunens verksamheter, sårbarheter och förmågebrister i relation till olika scenarier. Vidare innehåller den förslag på åtgärder för att reducera sårbarheterna och för att höja kommunens förmåga att hantera oönskade händelser, vilket

⁴ Policyn är en av förutsättningarna för den statliga ersättningen med krisberedskapsarbete.

kommer att vara vägledande för kommunens framtida krisberedskapsarbete. Förslagen är i huvudsak utformade som utredningsförslag.

RSA:n ska lämnas in till länsstyrelsen den 31 oktober vid varje mandatperiods början. Därefter ska den följas upp varje år den 15 februari.⁵ Detta följer av LEH.

Reglemente för krisledningsnämnden reglerar kommunens krisledningsnämnds arbete.

Plan för hantering av extraordinära händelser (i Danderyd kallad krisledningsplan) omfattar organisation och tillvägagångssätt för kommunens krisledningsförmåga. Den ska beslutas av lägst kommundirektör senast den 31 december under varje mandatperiods första år. ”Kommuner och landsting skall vidare, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de skall hantera extraordinära händelser.”⁶

Utbildnings- och övningsplanen ska innehålla aktiviteter för att höja kommunens krisberedskapsförmåga, Den ska beslutas av kommundirektören senast den 31 december.⁷

Kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys, RSA

RSA-arbetet genomförs vart fjärde år. Om möjligt samordnas analysen med andra produkter som exempelvis säkerhetsskyddsanalys. Processägare för RSA:n är kommundirektören. Kommundirektören leder och samordnar den centrala krisledningsorganisationen, leder krishanteringens taktiska och mer långsiktiga perspektiv, föredrar läget för krisledningsnämnden, återrapporterar krisledningsnämndens beslut till centrala krisledningsorganisationen, CKO, utgör talesperson för kommunledningen, samt ansvarar för att krisledningsorganisationen har resurser att bedriva krishantering.

Uppföljning

I slutet av mandatperioden kommer revision genom kommunledningskontorets försorg att ske med avrapportering till Kommunstyrelsen. Styrdokumentet följs upp och revideras varje mandatperiod, utifrån kommunens resultat inom krisberedskapsområdet, samt de brister som identifierats i kommunens RSA.

⁵ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps författningssamling, MSBFS 2015:5, MSB, 2015

⁶ 2 kap. 1 § LEH lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)

⁷ <https://www.msb.se/contentassets/7795b65965634290b10280571ac4aee6/vagledning-kommun-utbildning-och-ovningsplan-190307.pdf>

Processen

Samtliga förvaltningar deltar i RSA-processen. Eftersom kommunen endast har två relativt små kommunala bolag, bedöms de ej som nödvändiga i arbetet. Kommunens återkommande metod för RSA beskrivs nedan.

Kommunens RSA tas fram genom workshops med förvaltningarna under kommunledningskontorets ledning, där samhällsviktig verksamhet inledningsvis identifieras en gradering utifrån hur länge verksamheten kan vara ur funktion utan betydande inverkan på kategorierna *liv och hälsa*, *samhällets funktionalitet*, *grundläggande värden som rättssäkerhet och demokrati*, samt *skador på egendom/miljö*. Därefter listas de samhällsviktiga verksamheternas *beroenden* till olika resurser, fortsättningsvis benämnda *kritiska beroenden*, såsom *vatten*, *elektricitet*, *framkomlighet*. Slutligen ställs tillgången till dessa kritiska beroenden mot olika scenarier där de kritiska beroendena kommer att påverkas. Till exempel väntas *framkomligheten* på kommunens vägar påverkas av scenario *1.3 Kraftigt snöfall med störning av vägnätet*. Därmed går det att utläsa vilken samhällsviktig verksamhet i kommunen som väntas påverkas av att *framkomligheten* är begränsad. För att prioritera kommunens riskreducerande åtgärder stöttats metoden kvantitativt, genom ett riskvärde som genererats utifrån *sannolikheten* för hur ofta förekommande ett visst scenario kan antas vara, multiplicerat med ett värde för *konsekvensen* av det inträffade scenariot. Därefter har en process tagit vid för att ta fram riskreducerande åtgärder där så är möjligt, medan vissa scenarier förenas med riskacceptans.

Metoden finns beskriven ytterligare under kapitel 5 i RSA:n, medan processen finns beskriven i kapitel 2 (samt under respektive del).

Kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar

Kommunens ambition i arbetet med krisberedskap utgörs av MSB:s målsättningar:

Kommunen ska enligt MSB ”... under en extraordinär händelse verka för samordning mellan olika aktörer inom sitt geografiska område. Med olika aktörer menas såväl offentliga aktörer som privata aktörer och aktörer inom det civila samhället vars insatser kan komma att omfattas av aktörsgemensamma överenskommelser om inriktning och samordning i den aktuella händelsen.”⁸

Vidare ska kommunen ”...också verka för att information till allmänheten samordnas. Detta hanteras oftast som en delmängd inom ramen för kommunikationssamordning. I Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022 som har träffats mellan SKL och MSB preciseras uppgifterna inom det geografiska områdesansvaret ytterligare. Där framgår att:

⁸ Sid 5 <https://rib.msb.se/filer/pdf/28842.pdf>

- Kommunen ska ge aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför extraordinära händelser.
- Kommunen ska under en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå, i syfte att verka för samordning av olika aktörers åtgärder.
- Kommunen ska ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram i samband med en extraordinär händelse.
- Kommunen ska verka för att information till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas.
- Kommunens förberedelser inför extraordinära händelser ska ske i samverkan med närliggande kommuner och relevanta aktörer utanför det egna geografiska området. En förutsättning för att samverkan ska ske är att de externa aktörerna vill och kan samverka med kommunen.
- Berörda kommuner ska säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.⁹

Kommunen ingår i olika nätverk, exempelvis Samverkan Stockholmsregionen, SSR, och mittnätverket (de 9 geografiskt sammanhängande kommunerna). Genom dessa samarbetsytor samverkar kommunen med de viktigaste aktörerna i syfte att uppnå samordning.

Vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

Nedan finns en tabell innehållande en tentativ plan för när arbetet med olika fokusområden bör påbörjas. Den är inte bindande och syftar till att ge en överblick för krisberedskapsarbetet under mandatperioden.

Planering	År	Kommentar
Påbörja arbetet med krigsplacering av personal enligt överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar.	2020	Arbetet med en krigsorganisation och krigsplacering av tillämpliga delar av kommunens personal påbörjas.
Utredning av alternativ ledningsplats	2020	Kommunen genomför arbeten för att kunna leda verksamheten från annan plats vid behov.

⁹ Sid 6 <https://rib.msb.se/filer/pdf/28842.pdf>

Kontinuerlig tillsyn av nödvattenförsörjningen	2020, 2021, 2022,	Syftar till att nödvattenstrategi och plan ska vara uppdaterad och användbar.
Utredning av reservkraft	2021	Kommunen ska påbörja en utredning avseende vilka platser i kommunen som reservkraft bör upprättas för högst effekt.
Utredning av trygghetspunkter	2021	Kommunen ska påbörja en utredning avseende vilka platser i kommunen trygghetspunkter bör upprättas.
Uppmärksamma och understryka vikten av en god hemberedskap.	2021	Detta sker med fördel genom kampanj i anslutning till krisberedskapsveckan, dvs hösten 2021. Detta i syfte att avlasta kommunen i händelse av kris.